

ди навчання, впроваджуються інноваційні програми, навчальні плани і т.д.);

контролюючий — це завершальний етап дослідження певної проблеми, метою його є, по-перше, перевірка отриманих висновків і розробленої методики в викладацькій практиці; по-друге, апробація методики в роботі викладача з студентом;

Провідне місце в методиці педагогічних досліджень займають аудиторні і лабораторний експерименти.

Перший проводиться в аудиторних умовах — у формі звичайних семінарських занять і консультацій. Суть цього експерименту полягає в тому, що викладач, аналізуючи ті або інші педагогічні явища, прагне створити педагогічні ситуації таким чином, щоб вони не порушували звичних взаємостосунків студента й викладача і в цьому змісті носили конструктивний характер.

Об'єктом цього експерименту найчастіше стають плани й програми, підручники й навчальні посібники, методи й форми навчання.

Суть лабораторного експерименту полягає в тому, що він припускає створення штучних умов для того, щоб вплив багатьох неконтрольованих факторів, різних об'єктивних і суб'єктивних причин звести до мінімуму.

Прикладом лабораторного експерименту, який використовується, насамперед, у дидактиці, може бути експериментальне навчання одного або невеликої групи студентів у відповідності зі спеціально розробленою методикою.

*Кизенко О. О., канд. екон. наук, доцент
кафедри стратегії підприємств*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ KEYС-МЕТОДУ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ

Основним орієнтиром освіти в постіндустріальній економіці стає формування творчої мислячої особистості, що володіє здатністю до саморозвитку. Імплантація цих вимог у навчальний про-

цес відбувається через застосування інтерактивних методів навчання, зокрема кейс-методики, що спрямовані на формування у студентів-магістрів інтелектуального капіталу, а не певного обсягу засвоєних знань як результату навчання в магістратурі.

Основним завданням при викладанні дисциплін у магістратурі є інтердисциплінарний характер завдань з багатокритеріальними можливостями щодо пошуку відповідей. Такі можливості надає використання кейс-методу у навчальному процесі, спрямованому не лише на узагальнення і систематизацію знань з дисциплін бакалаврського рівня підготовки, але й вирішує задачу актуалізації знань, яка є досить важливою на сьогодні зважаючи на мінливість умов господарювання сучасних підприємств, перш за все правового середовища, яке прямо впливає на економічні рішення.

Кейс-метод, як складний і водночас ефективний інструмент технології навчання, орієнтований на викладання перш за все управлінських дисциплін: евристичний потенціал кейсів трансформується в принципово нові знання з дисципліни. Зокрема, кейси успішно використовуються викладачами кафедри стратегії підприємств при викладанні дисципліни «Економічне управління підприємством», причому вони розглядається в двох аспектах:

- як інтерактивний метод навчання, спрямований на засвоєння методичних положень економіки підприємства в контексті з їх практичним застосуванням, що формує широкий спектр професійних компетенцій студента-магістра;

- як спосіб формування у викладача прогресивного стилю мислення, спрямованого на постійну актуалізацію власних знань та підвищення викладацької майстерності через інтеграцію навчальної, організаторської, і дослідницької функцій в навчальному процесі.

При реалізації кейс методу роль викладача не зводиться до ретрансляції знань. Викладач виступає як експерт і консультант, що допомагає орієнтуватись у масиві різною за своєю природою інформації. Задачі, які розв'язуються в процесі аналізу кейсів наступні: здійснення проблемного структурування, тобто виділення комплексу проблем ситуації, їх типологія і характеристика (проблемний аналіз); причинно-наслідковий та системний аналіз ситуації; діагностика змісту діяльності в практичній ситуації, її моделювання і оптимізація; визначення системи оцінок ситуації, її складових, наслідків; підготовка рекомендацій та розробка програми діяльності [1].

Кейс-метод ефективний лише в органічному поєднанні з іншими методами навчання, в тому числі з традиційними, які фор-

мують у студента необхідний базовий рівень знань. Кейс не легко вмонтувати у навчальний процес. Необхідна чітка діагностика і експертна оцінка тих дисциплін чи окремих тем, де застосування цього методу дає дійсно ефект більший, ніж при викладанні традиційними методами. Це повинно стати предметом подальших обговорень на наукових семінарах і конференціях.

Література

1. Ситуационный анализ, или Анатомия Кейс-метода / Под ред. д.с.н., проф. Сурмина Ю.П. — К.: Центр инноваций и развития, 2002. — 286 с.

Кириленко В. І., д-р екон. наук, професор,
Ніколаєв Є. Б., асистент,
кафедра політичної економії факультетів управління
і управління персоналом та маркетингу

ДОСЛІДНИЦЬКА КОМПОНЕНТА У ВИКЛАДАННІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Особливістю економічної безпеки як частини економічної науки є те, що вона наразі формується; її розвиток та пошук підходів до її викладання відбуваються практично паралельно. Це дає змогу одразу переносити результати наукових досліджень економічної безпеки у навчальні матеріали. Деякі постановочні питання цієї дисципліни спочатку формулюються у підручниках, навчальних посібниках і лише згодом більш глибоко розробляються дослідниками у наукових розвідках. Так, багатими на порушення нових проблем на межі нового століття були навчальні посібники Г. Пастернака-Таранушенка [1] та В. Сєнчагова [2]. Під час підготовки навчального посібника «Соціально-економічна безпека» авторським колективом КНЕУ було розроблено оригінальні підходи до дослідження інвестиційної безпеки, економічної безпеки регіонів України, соціальної безпеки.